คู่มือวิเคราะห์ข้อสอบ ผู้อำนวยการสถานศึกษา · สังกัด สพฐ. · ภาค ก

คู่มือวิเคราะห์ข้อสอบ ผู้อำนวยการสถานศึกษา ภาค ก

เจาะหลักเกณฑ์ ก.ค.ศ. ว 12/2568 ขอบข่าย 7 ด้าน จุดประสงค์ของข้อสอบ Blueprint น้ำหนักเนื้อหา อัปเดตกฎหมายและนโยบายปี 2568–2569 แผนอ่าน 8 สัปดาห์ และเทคนิคพิชิตข้อสอบสถานการณ์

วิเคราะห์หลักเกณฑ์ | Blueprint | อัปเดต 2569 | แผนอ่าน 8 สัปดาห์

7 ด้าน	350 ข้อ	ร้อยละ 60	8 สัปดาห์
ขอบข่ายสอบภาค ก ตามหลักเกณฑ์ ว 12/2568	แนวข้อสอบทั้งชุด วิชาละ 50 ข้อ	เกณฑ์ผ่านภาค ก (100 คะแนน)	แผนอ่านพร้อมสอบ

บทนำ

ภาพรวมการคัดเลือกผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัด สพฐ.

หลักเกณฑ์ ก.ค.ศ. ว 12/2568 · รายละเอียดการคัดเลือกที่ ก.ค.ศ. เห็นชอบให้ สพฐ. ใช้ (ปี 2569)

การคัดเลือกบุคคลเพื่อบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรองผู้อำนวยการสถานศึกษาและผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ใช้หลักเกณฑ์ตามหนังสือสำนักงาน ก.ค.ศ. ที่ ศธ 0206.6/**ว 12 ลงวันที่ 3 เมษายน 2568** โดยกำหนดให้ส่วนราชการกำหนดรายละเอียดเสนอ ก.ค.ศ. ก่อนดำเนินการ (ก.ค.ศ. เห็นชอบรายละเอียดของ สพฐ. ปี 2569 ในการประชุมครั้งที่ 7/2569) และ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาเป็นผู้ประกาศรับสมัครและดำเนินการคัดเลือก

ภาค	สิ่งที่ประเมิน	คะแนน	วิธีการ
ภาค ก	ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานในหน้าที่ (ขอบข่าย 7 ด้าน)	**100**	สอบข้อเขียน (3 ชั่วโมง ตามตัวอย่างประกาศปี 2568)
ภาค ข	ประวัติ ประสบการณ์ (60) และผลงาน (40)	**100**	ประเมินเอกสาร/ผลงาน
ภาค ค	ความเหมาะสมกับตำแหน่ง: วิสัยทัศน์และแนวคิดในการบริหารจัดการสถานศึกษา (50) และสัมภาษณ์ (50)	**100**	นำเสนอ + สัมภาษณ์

เกณฑ์การตัดสิน

- ต้องได้คะแนน **ภาค ก ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 60** จึงมีสิทธิเข้ารับการประเมินภาค ข และ ภาค ค
- ผู้ผ่านการคัดเลือกต้องได้คะแนน **แต่ละภาคไม่ต่ำกว่าร้อยละ 60**
- ขึ้นบัญชีเรียงตามคะแนนรวม 3 ภาค กรณีเท่ากันพิจารณาคะแนนภาค ข แล้วภาค ก แล้วลำดับอาวุโส (ตัวอย่างประกาศปี 2568)

คุณสมบัติผู้สมัคร (สรุปหลักการ)

- ปัจจุบันเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสังกัด สพฐ.
- มีคุณสมบัติทั่วไปตาม ม.30 พ.ร.บ.ระเบียบข้าราชการครูฯ
- มีคุณสมบัติเฉพาะตามมาตรฐานตำแหน่งที่ ก.ค.ศ. กำหนด
- มี **ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา** และ **วุฒิบัตรการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษา** ตามที่ ก.ค.ศ. กำหนด
- นับคุณสมบัติถึงวันปิดรับสมัคร

* รายละเอียดวัน เวลา จำนวนข้อ และรูปแบบข้อสอบ ให้ยึดประกาศรับสมัครของ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาที่สมัครในแต่ละรอบเป็นสำคัญ

1 ขอบข่ายภาค ก: 7 ด้าน และจุดประสงค์ของข้อสอบ

ขอบข่ายภาค ก สอดคล้องกับ **มาตรฐานตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา 5 ด้าน** และเพิ่ม **กฎหมาย 2 ด้าน** ข้อสอบจึงไม่ได้วัดแค่ “จำ” แต่ต้องการรู้ว่าผู้สมัคร **ศึกษา วิเคราะห์ แก้ปัญหา และตัดสินใจในงานจริงได้ถูกต้องตามกฎหมายและมีจริยธรรม**

วิชา	ขอบข่ายและเนื้อหาหลัก	จุดประสงค์ (สิ่งที่ข้อสอบต้องการวัด)
01	**การบริหารวิชาการและความเป็นผู้นำทางวิชาการ** หลักสูตร 2551 → ฐานสมรรถนะ · ผู้นำทางวิชาการ · นิเทศ · PLC · วัดผล	ตัดสินใจเชิงวิชาการบนข้อมูล นำครูพัฒนาการเรียนรู้

02	**การบริหารจัดการสถานศึกษา** 4 งาน · SBM · ธรรมาภิบาล · งบประมาณ พัสดุ ควบคุมภายใน · บุคคล · QA	บริหารทรัพยากรให้ถูกระเบียบ โปร่งใส มีประสิทธิภาพ
03	**การบริหารการเปลี่ยนแปลงเชิงกลยุทธ์และนวัตกรรม** SWOT/TOWS · BSC · Kotter/Lewin · ภาวะผู้นำ · นวัตกรรม · นโยบาย	วางกลยุทธ์ นำการเปลี่ยนแปลง เชื่อมนโยบายสู่ปฏิบัติ
04	**การบริหารงานชุมชนและเครือข่าย** การมีส่วนร่วม · กรรมการสถานศึกษา · ดูแลช่วยเหลือนักเรียน · ระดมทรัพยากร	สร้างความร่วมมือ ดูแลผู้เรียนร่วมกับภาคี
05	**การพัฒนาตนเองและวิชาชีพ** มาตรฐานวิชาชีพ · ใบอนุญาต · PA/วิทยฐานะ · KM · องค์กรแห่งการเรียนรู้	เป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตและพัฒนาบุคลากร
06	**กฎหมายว่าด้วยมาตรฐานทางจริยธรรม** รัฐธรรมนูญ ม.76 · พ.ร.บ. 2562 · ประมวลจริยธรรม ก.ค.ศ. · จรรยาบรรณ · ป.ป.ช.	ตัดสินใจอย่างมีจริยธรรม จัดการผลประโยชน์ทับซ้อน
07	**กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานในหน้าที่** พ.ร.บ.การศึกษา · พ.ร.บ.บริหาร ศธ. · พ.ร.บ.ครูฯ · ปกครอง · PDPA · สารบรรณ · ลา	ใช้กฎหมายในงานจริงได้ถูกต้อง

2 Blueprint: ควรแบ่งเวลาอ่านอย่างไร

สัดส่วนด้านล่างเป็น **การประมาณการจากแนวข้อสอบหลายสนามและน้ำหนักเนื้อหาในหลักเกณฑ์** เพื่อใช้จัดลำดับการอ่าน (ไม่ใช่สัดส่วนที่ราชการประกาศ) — วิชากฎหมายที่เกี่ยวข้องมีมาตราให้จำมาก และมักแทรกอยู่ในข้อสอบสถานการณ์ของทุกวิชา

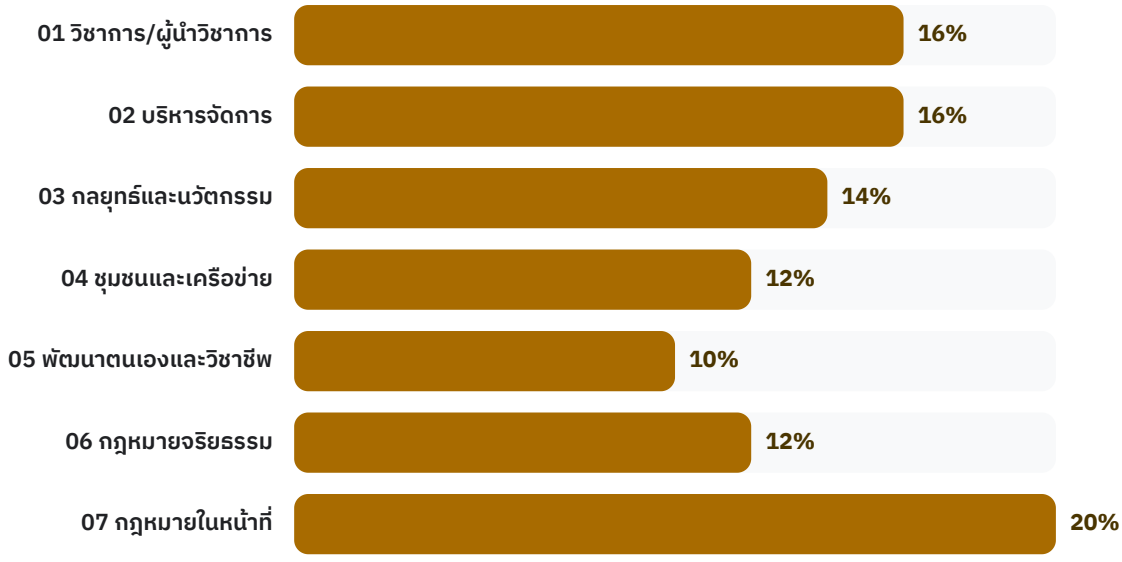

ภาพที่ 0.1 น้ำหนักเนื้อหาที่แนะนำสำหรับการเตรียมสอบภาค ก (ประมาณการ)

ประเภทที่ 1

ข้อสอบความรู้ (ราว 35–40%)

ถามนิยาม มาตรา ตัวเลข ลำดับขั้น เช่น “ลาคลอดได้กี่วัน” “มาตรฐานทางจริยธรรมมีกี่ประการ”

ประเภทที่ 2

ข้อสอบวิเคราะห์/จำแนก (ราว 25–30%)

ให้ตัวอย่างแล้วถามว่าตรงทฤษฎีใด เช่น “พฤติกรรมนี้ตรงกับขั้นใดของ Kotter”

ประเภทที่ 3

ข้อสอบสถานการณ์ (ราว 30–40%)

ให้ปัญหาจริงในโรงเรียน ถาม “ควรทำอะไรก่อน / ดีที่สุด” ต้องใช้กฎหมาย + หลักบริหาร + จริยธรรม

4 Mind Map ภาพรวมทั้งชุด

วิชาที่ 01 ผู้อำนวยการสถานศึกษา · สังกัด สพฐ. · ภาค ก

การบริหารวิชาการ และความเป็นผู้นำทางวิชาการ

สรุปเข้มข้นตั้งแต่หลักสูตรแกนกลาง 2551 (ฉบับปรับปรุง 2560) ถึงหลักสูตรฐานสมรรถนะปี 2568–2570 ภาวะผู้นำทางวิชาการ การนิเทศ PLC และการวัดผลยุคใหม่

สรุปเนื้อหา + แผนภาพ | Mind Map | เทคนิคการจำ | ข้อสอบ 50 ข้อ + เฉลย

50 ข้อ
แนวข้อสอบใกล้เคียงสนามจริง พร้อมเฉลยละเอียด

8 หัวข้อ
สรุปเนื้อหาเข้มข้นพร้อมแผนภาพวิชาการ

6 ภาพจำ
เทคนิคการจำแบบคำย่อและภาพจำ

2569
อัปเดตนโยบายและหลักสูตรล่าสุด

วิชาที่ 01

การบริหารวิชาการและความเป็นผู้นำทางวิชาการ

งานหลักของผู้อำนวยการสถานศึกษา: หลักสูตร การเรียนรู้ การวัดประเมินผล การนิเทศ PLC และผู้นำทางวิชาการ

สารบัญเล่มนี้

จุดประสงค์การเรียนรู้ · Blueprint น้ำหนักข้อสอบ 2
สรุปเนื้อหาเข้มข้น 3
Mind Map สรุปทั้งบท 8
เทคนิคการจำ · กับดักข้อสอบ 9
แนวข้อสอบ 50 ข้อ (ใกล้เคียงสนามจริง) 10
เฉลยละเอียดพร้อมเหตุผล 18

จุดประสงค์การเรียนรู้ (อ่านจบแล้วต้องทำได้)

1. อธิบายขอบข่ายงานวิชาการที่กระจายอำนาจสู่สถานศึกษาและบทบาทผู้อำนวยการในฐานะผู้นำทางวิชาการ
2. วิเคราะห์โครงสร้างหลักสูตรแกนกลาง 2551 และทิศทางหลักสูตรฐานสมรรถนะ (CBE) ปี 2568–2570
3. เลือกรูปแบบการนิเทศ การโค้ช และ PLC ให้เหมาะกับสภาพปัญหาของครูและโรงเรียน
4. ออกแบบระบบวัดและประเมินผลเพื่อพัฒนาผู้เรียน (Assessment for / as / of Learning)
5. ตัดสินใจเชิงวิชาการจากข้อมูลผลสัมฤทธิ์และบริบทจริงของสถานศึกษา

ข้อสอบชอบถาม

- บทบาทผู้นำทางวิชาการตามโมเดลของ Hallinger (3 มิติ 10 บทบาท)
- สมรรถนะสำคัญ 5 ประการ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ เวลาเรียน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
- หลักสูตรฐานสมรรถนะ: ปีที่เริ่มใช้แต่ละระดับ และหลัก Active Learning
- ข้อสอบสถานการณ์: ครูสอนไม่ทันหลักสูตร ผลสัมฤทธิ์ต่ำ ครูต่อต้านการนิเทศ
- PLC, Lesson Study, Coaching & Mentoring, การนิเทศแบบคลินิก

วิธีใช้เล่มให้ได้ผล

1. อ่านสรุปเนื้อหา 1 รอบ ขีดเส้นใต้คำที่เป็น **คีย์เวิร์ด**
2. ปิดเล่มแล้ววาด Mind Map เองจากความจำ เทียบกับหน้า Mind Map
3. ทำข้อสอบจับเวลา ข้อละ 1.2 นาที ห้ามเปิดเฉลย
4. อ่านเฉลยทุกข้อ แม้ข้อที่ตอบถูก — เหตุผลคือหัวใจของสนามจริง

Blueprint — น้ำหนักเนื้อหาที่ควรเตรียมในวิชานี้ (ประมาณการเพื่อจัดลำดับการอ่าน ไม่ใช่สัดส่วนที่ราชการประกาศ)

ประเด็นเนื้อหา	สัดส่วน	ความสำคัญ
ภาวะผู้นำทางวิชาการและบทบาทผู้บริหาร	22%	
หลักสูตรสถานศึกษา / หลักสูตรฐานสมรรถนะ	22%	
การจัดการเรียนรู้เชิงรุกและนวัตกรรมการสอน	16%	
การนิเทศ การโค้ช และชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC)	20%	
การวัดผล ประเมินผล และการใช้ข้อมูลพัฒนาผู้เรียน	20%	

6 การนิเทศ การโค้ช และชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC)

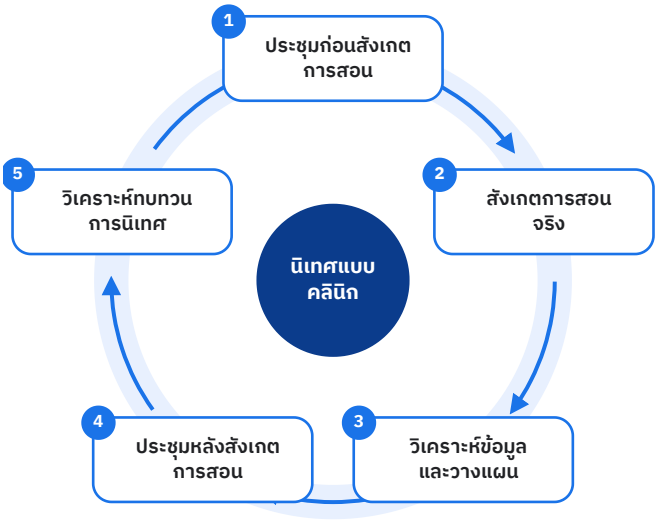

ภาพที่ 1.3 วงจรการนิเทศแบบคลินิก (แนวคิด Goldhammer/Cogan)

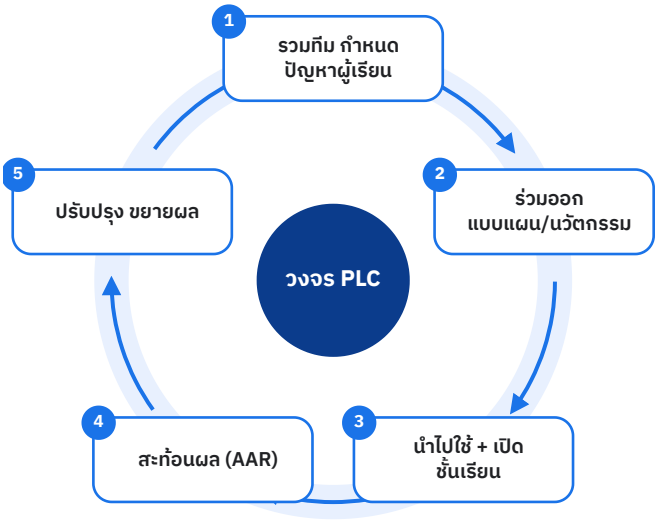

ภาพที่ 1.4 วงจร PLC ในสถานศึกษา

แนวทาง	สาระสำคัญ
การนิเทศแบบคลินิก	เน้นพฤติกรรมการสอนจริงในชั้นเรียน ครูและผู้นิเทศเป็น **เพื่อนร่วมงาน** เริ่มจาก “การประชุมก่อนสังเกตการสอน” เพื่อตกลงประเด็นที่จะสังเกต
การนิเทศเชิงพัฒนาการ (Glickman)	เลือกวิธีตาม **ระดับความผูกพัน (commitment)** และ **ระดับความคิดเชิงนามธรรม** ของครู: แบบชี้แนะ (Directive) → แบบร่วมมือ (Collaborative) → แบบไม่ชี้นำ (Non-directive)
Coaching	ใช้คำถามกระตุ้นให้ครู **ค้นพบคำตอบด้วยตนเอง** มุ่งพัฒนางานเฉพาะเรื่อง ระยะสั้น
Mentoring	ผู้มีประสบการณ์ **ให้คำปรึกษา ถ่ายทอดประสบการณ์** ระยะยาว เหมาะครูใหม่/ครูผู้ช่วย
Lesson Study	วงจร **Plan – Do (Open class) – See (Reflection)** ครูร่วมกันออกแบบและสังเกต “การเรียนรู้ของนักเรียน” ไม่ใช่จับผิดครู
PLC (Hord)	คุณลักษณะ 5 ประการ: ภาวะผู้นำร่วมและสนับสนุน · ค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วม · การเรียนรู้ร่วมกันและนำไปใช้ · การแบ่งปันการปฏิบัติส่วนบุคคล · เงื่อนไขสนับสนุน

ข้อสอบชอบถาม ครูอาวุโสไม่ยอมรับการนิเทศ → เลือก **การนิเทศแบบร่วมมือ/เพื่อนช่วยเพื่อน** หรือให้เป็นพี่เลี้ยง (Mentor) ไม่ใช้การสั่งการ · ครูใหม่ที่ยังขาดประสบการณ์ → **แบบชี้แนะ + Mentoring**

ติวเข้ม

เทคนิคการจำ & กับดักข้อสอบ

คำย่อ ภาพจำ และหลักคิดที่ใช้ตัดตัวเลือกได้เร็วในห้องสอบ

จำแม่น

Hallinger = “พัน–โปร–บรรยากาศ”

มิติ 1 **พัน**ธกิจ (2 บทบาท) · มิติ 2 **โปร**แกรมการสอน (3 บทบาท) · มิติ 3 **บรรยากาศ**การเรียนรู้ (5 บทบาท) รวม 2+3+5 = 10

จำแม่น

สมรรถนะ 5 “สื่อ–คิด–แก้–ชีวิต–เทค”

จำเป็นนิ้วมือ 5 นิ้ว นิ้วโป้ง=สื่อสาร ชี้=คิด กลาง=แก้ปัญหา นาง=ทักษะชีวิต ก้อย=เทคโนโลยี

จำแม่น

คุณลักษณะ 8 “ชาติ สัตย์ วินัย ใฝ่ พอ มุ่ง ไทย สา”

แต่งเป็นประโยค: “ชาติจะสัตย์ซื่อ ต้องมีวินัย ใฝ่รู้ พอเพียง มุ่งมั่น รักไทย มีจิตสาธารณะ”

จำแม่น

ไทม์ไลน์ CBE “68–69–70 = 2–3–5 ระดับ”

2568 ใช้ 2 ระดับ (ปฐมวัย, ป.ต้น) · 2569 = 3 ระดับ (+ป.ปลาย) · 2570 = แผน 5 ระดับ (+ม.ต้น ม.ปลาย)

จำแม่น

Glickman “ชี้–ร่วม–ปล่อย”

ครูผูกพันต่ำ/คิดนามธรรมต่ำ → **ชี้**แนะ · ปานกลาง → **ร่วม**มือ · สูง → **ปล่อย** (ไม่ชี้นำ)

จำแม่น

Coaching vs Mentoring

Coaching = **C**uestion (ถามให้คิดเอง ระยะสั้น) · **M**entoring = **M**aster (ผู้รู้ถ่ายทอด ระยะยาว)

กับดักที่ผู้สอบพลาดบ่อย

- โจทย์ถาม “สิ่งที่ควรทำ**เป็นอันดับแรก**” — มักเป็นการศึกษาข้อมูล/วิเคราะห์สภาพปัญหา ไม่ใช่การลงมือแก้ทันที
- การนิเทศแบบคลินิกเริ่มที่ **การประชุมก่อนสังเกตการสอน** ไม่ใช่การเข้าสังเกตทันที
- Lesson Study สังเกต **การเรียนรู้ของนักเรียน** ไม่ใช่ประเมินตัวครู
- คุณลักษณะอันพึงประสงค์มี “อยู่อย่างพอเพียง” แต่ **ไม่มี** “กตัญญูกตเวที” หรือ “ขยัน” เป็นข้อแยก
- หลักสูตรฐานสมรรถนะ **ยังไม่บังคับใช้ทั่วประเทศ** (ข้อมูลปี 2569) อย่าเลือกตัวเลือกที่บอกว่าบังคับทุกโรงเรียนแล้ว
- Formative = ระหว่างเรียนเพื่อปรับปรุง ส่วน Summative = ตัดสินผล — ข้อสอบชอบสลับคำ